

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Homiliarium Pauli Diaconi - Cod. Aug. perg. 29

Paulus <Diaconus>

[S.l.], [3. Drittel des 9. Jh.]

Sanctus Augustinus: sermo de miraculis eiusdem beati martyris Stephani

[urn:nbn:de:bsz:31-20440](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-20440)

quasi qui bonam conscientiam habeamus. prae sumimus accedere ad altare. non timentes quod scriptum est.

Qui manducat & bibit indigne iudicium sibi manducat & bibit. Sed dicit aliquis. Grandis labor est inimicos diligere. pro persecutoribus supplicare. Nec nos negamus fratres. Non paruus quidem labor est in hoc saeculo. sed grande erit praemium in futuro. Per amorem enim hominis inimici efficietis amicus dei. Immo non solum amicus. sed etiam filius. sicut ipse dominus dixit. Diligite inimicos vestros. benefacite his qui uos oderunt. ut sitis filii patris qui in caelis est. Sicut aliquis homo diues in hoc saeculo uellet adoptiuum filium facere. quomodo ser uires. quas indignitates etiam ser uorum eius. quae ser uicia duris sima & aliquoties etiam turpissima sustineres. ut ad eaducam & fragilem hereditatem illius peruenires. Quod ergo alius sustinet propter substantiam terrenam. tu sustine propter uitam aeternam. Conuincimur enim certissima ratione. quia propter dominum possumus quidem. sed nolumus iniurias sustinere. Denique si nobis aliqua potens persona iniuriam faciat. si nos etiam in facie male dicat. nec res pondere aliquid asperum. non dicam uicem reddere audemus. Quare & haec uilla

persona potente. adhuc maiora quam perculimus patiamur. Quod a nobis ex torquet hominis timor. debent a nobis exigere christi amor. Si ergo potens persona. facit contrarios. taceamus & nihil dicere ausi sumus. Si uero aut aequalis aut forte inferior. uelle uem nobis contumeliam fecerit. quasi fera bestia sine ulla patientia. ac sine aliqua contemplatione consurgimus. & aut in praesenti sententiam iniuriam uindicamus. aut certe ad maiorem uicem reddendam. nostrum animum praeparamus. Quid est hoc quod quando potens persona nobis iniuriam intulit. patienter accipimus. quando inferior. nimio furore succendimur. Quod ibi timuimus hominem. hic dominum timere nolumus. Unde ergo uos fratres. quantum possumus cum dei adiutorio contra nos ad patientiam praeparemus. Et in omnibus malis hominibus. medicorum uicem agere studeamus. Et non ipsos homines. sed ipsorum malitiam odio habeamus. Pro bonis oremus ut semper ad meliora conscendant. pro malis. ut cito ad emendationem uitae per poenitentiae lamenta confugiant. Quam rem orantibus uobis ipse prestare dignetur. qui cum patre & spiritu uero uiuit & regnat deus per omnia saecula saeculorum. AMEN. hu.

XXVIII. **S**ERMO SCI AVGVSTINI

**DE MIRACULIS EIVSDEM
BEATI MARTYRIS STEPHANI**

MDaquas tibilitanas episcopo afferentes proiecero martiris gloriosissimi stephani memoriam. Veniebant magnae multitudines concursu & occurssu. Vbi caeca mulier ut ad episcopum portantem ducere tur oravit. Flores quos ferebat dedit recepit oculis ammouit. protinus uidit. Stupentibus qui aderant praecipit exultans uiam carnis & uiae ducem ulterius non requirens.

Memorati memoriam martiris quae posita est in castello sinicensi quod hippomeniensi coloniae uicinum est. Eiusdem loci lucillus episcopus populo praecedente atque sequente portabat. Fistula cuius molestiam diu laborauerat & familiarissimi sui medici quaequam fecerit operiebatur manus illius praesarcinae uectatione repente sanata est. Nam deinceps eam in suo corpore non inuenit.

Eucharius est presbiter ex hispania calamae habitat. uetere morbo calcili laborabat. Per memoriam supra dicti martiris quam possidens illo aduexit episcopus saluus factus.

Idem ipse postea morbo alio praecalescente mortuus sic iacebat ut ei iam polices ligarentur. Optulacione memorati martiris cum de memoria eius reportata esset & super iacentis

corpore missa ipsius presbiteri tunica suscitatus est.

Fuit ibi uir in ordine suo primarius nomine martialis aeuo iam grauis & multum abhorrens a religione christiana. Habebat sane fidelem filiam & generum eodem anno baptizatum.

Qui cum eum aegrotantem multis & magnis lacrimis rogarent ut fieret christianus. prorsus abnuat. eosque turbida indignatione sum mouit.

Visum est genero eius ut iret ad memoriam sancti stephani & illic pro eo quantum posset oraret. ut deus illi daret mentem bonam. qua credere nondifferret christum.

Fecit hoc ingenti gemitu & fletu & sinceriter ardente pietatis affectu.

Deinde abscedens aliquid de altari florum quod occurrit tulit. eique cum iam nox esset ad caput posuit. Tum dormitum est. Et ecce ante diluculum clamat ut ad episcopum curreret. Qui mecum forte tunc erat apud hipponem.

Cum ergo eum audisset absentem uenire praesbiteros postulauit. Uenerunt credere se dixit. Admirantibus atque gaudentibus omnibus baptizatus est. Hoc quam diu iuxta morem habebat. Xp̄e accipe sp̄m meum.

Cum haec uerba beatisissimi stephani quando lapidatus est audisset. ultima suis se nesciret. quae hinc quoque ultima fuerunt. Nam non multo post etiam ipse defunctus est.

Sanati sunt illic per eundem martirem
etiam podagrici. duo ciues. peregrinus
unus. Sed ciues omnimodo. Pere
grinus autem. per reuelationem quid
adhiberet quando doleret audiuit.
Et cum hoc fecerit. dolor continuo con
quiescit.

Aldarus nomen est fundi. ubi ecclesia.
& in ea memoria est martiris stephani.
Puerum quendam par uulum cum in
area luderet. exorbitantes boues qui
uehiculum traherant. rota obtinue
runt. Et confestim palpitaui ex
spirans. Hunc mater abreptum.
ad eandem memoriam posuit. & non
solum reuixit. uerum etiam in lesus
apparuit.

Simonialis quaedam in uicina pos
sessione quae caspiliana dicitur.
cum aegritudine laboraret ac despe
raretur. ad eandem memoriam tuni
ca eius allata est. Quae antequam
reuocaretur. illa defuncta est. Hac
tamen tunica operuerunt cadauer
eius parentes. et recepto spiritu saluatae.

Apus hipponem. bassus quidam sirus.
ad memoriam eiusdem martiris ora
bat. pro aegrotante & perditante
filia. eoq; secum uestem eius ac tulerat.
Cum ecce pueri de domo occurserunt.
qui ei mortuam nuntiarent. Sed
cum orante illo. ab amicis eius excipe
rentur. prohibuerunt eos illudicere.
ne per publicum plangeret. Quicunq;

domum redisset. etiam suorum he
ulacibus per sonantem. & uestem
filiae. quam ferebat super eam pro
iecisset. reddita est uitae.

Rursum ibidem apud nos. hurenei cuiusdam
collectarii filius aegritudine ex tinctus
est. Cumq; corpus iaceret exanimae.
atq; aligentibus & lamentantibus ex
sequiae pararentur. Amicorum eius
quidam inter aliorum consolantiu
uerba suggestit. ut eiusdem marti
ris oleo corpus perungeretur.
factum est. et reuixit.

Itemq; apud nos uir tribunicius. ele
usinus. super memoriam martirum.
quae in suburbano eius est. aegritu
dine exanimatum posuit in fanculu
filium. Et post orationem quam multis
cum lacrimis ibi fudit. uiuentem leuauit.

Valrethiam quae colonia uticae. in ci
na est. multa praedara per eundem
martirem facta cognouimus. Cu
ius ibi memoria longe prius quam apud
nos ab episcopo euodio constituta est.
Cum enim nuper illic essemus. petro
niam. daris simam feminam. quae ibi
mirabiliter ex magno atque diuturno
in quo medicorum adiutoria cuncta
defecerant languore sanata est.
hortati sumus uilente supradicto episcopo
ut libellum daret. qui recitaretur
in populo. & oboedientissime paruit.
In quo posuit etiam quod hic recite
re non possum.

A quo dam iudaeo dixit sibi fuisse per
sua sum . ut anulum capil latio uinculo
insereret . quo sub omni ueste adnu
da corporis cingeretur . qui anulus ha
beret sub gemma lapidem in remibus
inuentum bouis . . Hoc alligata quasi
remedio . ad sc̄i marci r̄is lumina uenie
bat . . Sed profecta est ac archagine
cum in confinio fluminis bragadae .
in sua possessione mansisset . surgens
ut iter perageret . ante pedes suos illū
uocentem anulum uidit . & capillaciā
zonam qua fuerat alligatus mirata
temptauit . . Quam cum omnino suis
nodis firmissimis sicut erat compe
rit̄ se adstrictam . crepuit se atque
exiit se anulum suspicata est . . Qui
etiam ipse cum integer simus fuisset
inuentus . futurae salutis quodā modo
pignus de tanto miraculo se accepisse
praesumpsit . . Atq; illud uinculum
saluens . simul cum eodem anulo pro
iecit in flumen . . Non credunt hoc
qui etiam dñm ihm̄ per integra uir
ginalia matris enixum . aut ad discipu
los ostus clausis ingressum fuisse non
credunt . sed hoc certe quaerant . & si
uerum inuenerint . illa credant . .
Clarissima femina est nobiliter nata .
nobiliter nupta . carthagini habitat .
Ampla ciuitas . Ampla persona . rem
quaerentes latere non sinit . .

V Num est apud nos factum . Non ma
ius quam illa quae dixi . sed candarū

65
atque inlustre miraculum . ut nul
lum arbitret esse hipponiensium .
qui hoc non uel uiderit uel didicerit .
Nullum qui obliuisci ulla ratione po
tuerit . . Decem quidam fratres .
quorum septem sunt mares . tres fe
minae . de caesarea cappadociae suo
rum ciuium non ignobiles . Maledic
to matris recentis eorum obitu
destituta . . Quae iniuriam sibi ab
eis factam aceruis sime tulit . . Tali
poena sunt diuinitus coeacti . ut hor
ribiliter quaterentur omnes tremo
re membrorum . . In qua foedissima
specie . oculos suorum ciuium non fe
rentes . quaque uersum cuique ire
uisum est . toto paene uagabantur
orbe romano . . Ex his etiam ad nos
uenerunt duo . frater . & soror . pau
lus . & palladia . multis alus locis mi
seria diffamante iam cogniti . . Ue
nerunt autem ante pascha . sex me
dies quindecim . . Ecclesiam cotidie
& in ea memoriam gloriosissimi ste
phani frequentabant . orantes ut
iam sibi placiretur d̄s . & salutem
pristinam redderet . . Uenit &
pascha . atq; ipso die dominico ma
ne . Cum iam frequens populus pra
sens esset . & loci sc̄i cancellos ubi
martirium erat . idem iuuenis
orans tene ret . repente prostra
tus est & dormienti simillimus
iacuit . . Non tamen tremens sicut

& iam per somnum solebat. Stupen-
tibus qui aderant. atque alijs pauen-
tibus. alijs dolentibus. cum cum qui-
dam uellent erigere. nonnulli pro-
hibuerunt. & potius exitum expec-
tandum esse dixerunt. Et ecce sur-
rexit & non tremebat. quō sanatus
erat & stabat in colomis. intuens in-
tuentes. Quis ergo se tenuit alau-
dibus dī. damantium gratulantiū
q̄ uocibus. ecclesia usq̄ quaq̄ comple-
ta est. Inde ad me curritur. ubi
sedebam iam processurus. Intra al-
t̄ quisq̄ post alterum. omnis poste-
rior quasi nouum. quod alius prior
dixerat nuntiantes. Meque gau-
dente & apud me dō gratias agente.
ingreditur. ipse cum pluribus. indi-
natur ad genua mea. erigitur ad
osculum meum. Procedimus ad
populum. plena erat ecclesia. per-
sonabat uocibus gaudiorum. dō gra-
tias. dō laudes. nemine tacente
hinc atque inde damantium. Saluta-
ui populum. & rursus eadē
seruentiore uoce clamabant. Facto
tandem silentio. scripturarum
diuinarum sunt electa sollempnia.
Vbi autem uentum est ad mei sermo-
nis locum. dixi pauca pro tempore.
& pro illius iocunditate laetitiae.
Nobiscum homo prandit. & diligen-
ter nobis omnem suae fraternae
que ac maternas calamitatis indi-

cauit historiam. Sequenti itaq̄
die post sermonem redditum nar-
rationis eius libellum in crastinum
populo recitandum promisi. Quod
cum ex dominico paschae die tercio
fieret in gradibus exedrae in qua
desuperiore loquebar loco. fecista-
re ambos fr̄s. Cum eorum lege-
retur libellus. intuebatur populus
uniuersus. sexus utriusq̄. unum
stantem sine deformi motu. alterā
in membris omnibus contremēte.
Et qui ipsum non uiderant. quid
in eo diuinae misericordiae factū
esset. in eius serore cernebant.
Videbant enim quid in illo gratu-
landum. quid pro illa esset orandū.
Inter haec recitato eorum libello.
de conspectu populi eos abire praecipi.
Et de tota ipsa causa. aliquanto di-
ligentius coeperunt disputare.
Cum ecce me disputante. uoces aliae
de memoria martiris nouae gratu-
lationis audiuntur. Conuersi sunt
eō quae me audiebant. coeperunt q̄
concurrere. Illa enim ubi de gra-
dibus descendit in quibus steterat.
ad sc̄m martirem orare prexerat.
Quae mox ut cancellos atq̄te. con-
lapsa similiter uelut in somnum
sana surrexit. Dum ergo requi-
reremus quid factum fuerit. un-
de ille strepitus laetus existerit.
ingressi sunt cum illa in basilicam

ubi eramus · adducentes eam de mar-
tyris loco · Tum uero tantus ab utro-
que sexu admirationis clamor exor-
tus est · ut uox continuata cum lacri-
mis non uideretur posse finire ·
Per ducta est ad eum locum ubi pau-
lo ante steterat tremens · exultabant
eam similem facti · cui doluerant
remansisse dissimilem · Et nondū
susas preces suas pro illa · iam tamen
prae uiam uoluntatem · tam cito ex-
auditam esse ceperant · Exul-
tabant in di laude uoce sine uerbis ·
tanto sonitu quā uitam nr̄ae aures
ferre uix possent · Quiderat in
cordibus exultantium · nisi fides xp̄i
pro quo stephani sanguis effusus est ·

Cum si huius fidei · ac testantur ista
miracula · In qua praedicatur xp̄s
resurrexisset in carne · & in caelum
ascendisset cum carne · Quia & ipsi
martires huius fidei martires ·
id est huius fidei testes fuerunt ·

**ITEM IN NAI CUIUS SUP-
LIC S̄CI IUA S̄C MATHIU ·**

In illo tempore · Dicebat ih̄s turbis iudaeorum
& principibus sacerdotum · Ecce ego mitto
ad uos prophetas & sapientes & scribas & exil-
lis occidetis & crucifigatis · & ex illis flagella-
bitis in synagogis uestris · & reliq ·

**XXX · SERMO DE ADIM LITIONE
IN COMMENTARIO BEATI
HIERONIMI PRESBITERI ·**

Ecce ego mitto ad uos prophetas
& sapientes & scribas & exil-
lis occidetis & crucifigatis · Et ex
eis flagellabitis in synagogis uestris ·
& per se quemini decuitate incuitate ·

Hoc quod antea dixeram uos imple-
te mensuram patrum uestrorum
ad personam dñi pertinere eo quod
occidendus esset ab eis · potest & ad
discipulos eius referri · de quibus nunc
dicit · Ecce ego mitto ad uos pro-
phetas & sapientes & scribas & exil-
lis occidetis & crucifigatis & flagella-
bitis in synagogis uestris · & per se
quemini decuitate incuitate nunc
compleatis mensuram patrū ur̄orū ·

Simul que obserua iuxta apostolum
scribentem ad corinthios uaria esse
donā discipulorum xp̄i · Alios pro-
phetas qui uentura predicant · Ali-
os sapientes qui nouerint quando
debeant proferte sermonem · Alios
scribas in lege doctissimos · Ex
quibus lapidatus est stephanus ·
paulus occisus · crucifixus petrus ·
flagellati in accibus apostolorum
discipuli · & per se qui eos sunt deci-
uitate incuitatem · Expellentes
de iudaea · ut ad gentium populum
trans migrarent · Vt ueniat su-
per uos omnis sanguis iustus qui
effusus est super terram · A sangu-
ne abel iusti · usque ad sanguinem
zachariae · filii barachiae · qui occisus ē